

cem Ecclesiam Cathedralam intelligi volumus, non Romanam.

[1 Quia vero non est nostrae intentionis, ut iura fratrum nostrorum temporibus nostris minuantur, causam ipsam vobis duximus committendam.]

C A P. XXIII.

Excommunicatus, vel interdictus pro contumacia, vel offensa dubia, absoluitur, cautione praestita stando iuri. Si vero fuit excommunicatus, vel interdictus pro manifesta offensa, tunc prius debet satisfacere, antequam absolvatur. Et dicitur manifesta, de qua constat per confessionem, vel probationem legitimam, vel rei evidentiam. h. d. cum cap. seq.

Idem Abbati sanctae Genovesae, Decano, & Cancellario Parisien. (an. 1215. Roma in Galliam.)

EX parte in Christo dilectae filiae Comitissae Blesen. [& inf. 1] Proposuerunt nuncii Comitissae, quod cum ipse Praepositus quendam latronem ceperit, & iustitia fuerit inde facta, latro fuit per Capitulum Carnoten. post factam iustitiam requisitus, quia cum in terra sua captum fuisset dicebant: (& inf. 2) Verum cum super hoc de parendo iuri Comitissa cautionem offerret, Canonici Carnoten. nihilominus terram eius fecerunt interdicto supponi: quod relaxare noluerunt, nisi prius solveretur emenda: dicebant enim in Carnoten. Ecclesiae privilegiis b contineri, quod nemini liceat excommunicatis, vel nominatim interdictis, pro Canonici Carnoten. absque congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: [& inf. 3] Ad intelligendam autem clausulam privilegii memorati, credimus distinguendum, utrum in aliquem interdicti, vel excommunicationis sententia sit prolata pro contumacia tantum, quia scilicet citatus stare noluit iuri: vel etiam pro offensa, quia videlicet iustus noluit maleficium emendare. In primo casu credimus congrue satisfieri, ut sententia relaxetur, si prius sufficiens standi iuri cautio tribuatur: in secundo vero, si offensa est manifesta, non credimus satisfieri congrue, ut relaxetur sententia, nisi prius sufficiens praestetur emenda. Si vero dubia est offensa, sufficere credimus ad relaxandam eandem, si parendi mandato Ecclesiae c competens satisfactio praebatur.

[1 Nuncii ad nostram praesentiam destinati sibi postularunt audientiam exhiberi, ut audirentur iniurias, quas ei & suis inferret Ecclesia Carnoten. quibus & dil. fil. B. Beto Canonico Carnoten. qui pro ipsa stabat Ecclesia, dil. fil. R. tit. S. Anastasi Presbyterum Card. dedimus auditorem: in cuius praesentia.]

[2 Asserentibus Ballivis e contra ipsum fuisse captum in terra, in qua jus capiendi latrones, & alios malefactores habet eadem Comitissa: quoniam vir ejusdem, antequam signaculum crucis assumeret, erat in possessione juris illius, ut in loco illo, in quo captus ab ipso Capitulo dicebatur, huiusmodi iurisdictionem haberet: quod erant probare parati.]

[3 Videntes autem nuncii Comitissae, quod data cautione absolvi non poterant ut deberent, tara super hoc, quam aliis causis inter Comitissam, & Capitulum ageratis, Metropolitanam audientiam appellaverunt: tam ipsam Comitissam, quam terram & Ballivos ipsius sub eius protectione ponentes. Metropolitanus cum partes essent in die praefixa praesentes, privilegio inspecto, restibus hinc inde receptis, quibus ab officiali Metropolitanus examinatoris, in die partibus iterum assignato procurator Comitissae eum instantia postulabat publicari attestaciones receptas, ex abundantanti de juri parendo sufficientem exhibens cautionem, ut relaxaretur interdictum. Sed procurator Capituli contrario allegabat, quod iam de iuri privilegii ratione, ab ipsa sententia non poterat nec debebat absolvi, nisi prius Capitulo facta fuisset emenda, interpretando verbum illud, quod in privilegio continetur,

a Cap. 7. eod. tit. in 3. comp. b forte, privilegio. c Dicitio, Ecclesiae, deest in vetustiorib. Cod. & in omnib. Vatic.

videlicet, satisfactione congrua, pro emenda. Litigato igitur diutius super huiusmodi clausula, interlocutus est Metropolitanus jam dictus, se velle huiusmodi expositionem Apostolico examini reservare, & super hoc diem partibus assignavit.]

C A P. XXIV.

Summatum est supr. cap. proximo: vel dic: Manifestum dicitur, quod per confessionem, vel probationem legitimam, vel evidentiam rei constat.

Idem Comitissae Blesen. (an. 1215. Roma in Galliam.) Um olim a pro Canonici Carnoten. quoddam capitulum contra te fuit allegatum, quod dicebant in Ecclesiae suae privilegiis contineri: ut videlicet nemini liceat excommunicatis, vel nominatim interdictis, pro Canonici Carnoten. absque congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: (& inf.) Quia vero dum ansam solvimus, nondum dicimur ligavisse, propter hoc, quod eisdem Canonici (velut asseris) proponentibus, illam offensam esse manifestam, non quae iudici, nec quae alii, sed quae sibi tantummodo manifesta videtur: offensam illam nos rescribimus intelligere manifestam, quae vel per confessionem, vel probationem legitime nota fuerit, aut evidentia rei, quae nulla possit tergiversatione celari.

C A P. XXV.

Verba privilegiorum debent intelligi, ut aliquid asserant, & non remaneat ambiguitas: & ideo verba, Secundum & juxta, videntur apposta causative, non conditionaliter. h. d. Panor.

Idem Episcopo, & Cantori Atebaten. (an. 1215. Roma in Belgium.)

Abbate S. b Silvani Alciaten. vitam universae carnis ingressio, cum ejusdem loci Monachi elegerint quendam de ipsius Ecclesiae gremio in Abbatem, & confirmationem electionis a Morinensi Episcopo nequiverint aliquatenus obtinere, eam a sede Apostolica petierunt. Caeterum procurator monasterii sancti Bertini proposuit ex adverso, quod cum secundum approbatam consuetudinem, & privilegia Romani Pont. Abbates Alciaten. debeant de monasterio sancti Bertini semper assumi, huiusmodi electio erat non immerito reprobanda, utpote contra consuetudinem diuturnam, & contra privilegium sed. Apostol. attentata, & Alciaten. Monachi c debeant de jure compelli, ut de monasterio sancti Bertini personam idoneam sibi eligerent in Abbatem: [& inf.] Nos igitur depositionibus testium diligenter inspectis, invenimus esse probatum, quod a XL. annis & infra, Monachi Alciaten. Abbatem sibi de S. Bertini monasterio elegerunt: [& infra.] Et cum quodam vice Guarinum Alciaten. Monachum elegerint, ejus electio robur habere non potuit, donec apud monasterium S. Bertini professione facta, post aliquantum d temporis, quando scilicet ejusdem loci Abbati, & Conventui placuit, in Alciaten. extitit Abbatem assumptus. Ex privilegio quoque Rom. Pontif. argui poterat Alciaten. Abbatem fore de sancti Bertini collegio eligendum: nam privilegio Paschalis Papae huiusmodi capitulum apparet insertum: surrogationem Abbatis penes monasterium sancti Silvani apud Alciaten. Monachos, juxta praeteriti temporis morem, in vestra semper concedimus dispositione persistere. In privilegio etiam Calixti huiusmodi capitulum invenitur. Porro juxta Paschalis Papae decretum, Abbatis surrogationem penes Alciaten. non aliunde, quam de vestro monasterio fieri Apostol. auctoritate decernimus. Ad hoc autem pars adversa respondit, quod si etiam probaretur, quod infra praedicti temporis spatium de monasterio

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. Hujus Decr. intellectus pendet ex superiori. b Cap. 10. eod. tit. in 3. comp. c al. debeant jure compelli. d aliquantulum.

sterio sancti Bertini semper fuerit Abbas Alciaten. assumptus: ex hoc dici non poterat, quod consuetudo aliqua, quasi contradictio a iudicio fuerit introducta, cum in memorati Guarini electione, pro bono pacis extra iudicium processum taliter dignoscatur: (& infra.) Praeterea cum Paschalis Papa surrogationem Abbatis Sancti Silvani monasterio S. Bertini juxta morem praeteriti temporis duxerit concedendam, nec b more praeteriti temporis fiat fides, per ejus privilegium & similia, nullum super hoc Alciaten. monasterio poterat praedictum generari. Contra quod fuit ex adverso responsum, quod haec determinatio, secundum praeteriti temporis morem, & causalis, & conditionalis potest intelligi, & tam ad personale, quam ad impersonale verbum referri. Si enim impersonale verbum determinet, conditionalis c intelligitur, & est sensus, Concedimus surrogationem Abbatis sancti Silvani apud Alciaten. monasterium in vestra semper dispositione consistere, secundum praeteriti temporis morem: id est, si mos praeteriti temporis talis fuerit d. Si vero verbum determinet personale, causaliter debet intelligi, ut sit sensus, Concedimus secundum praeteriti temporis morem: id est, si mos praeteriti temporis sic obtinuit, surrogationem, &c. Hic autem sensus rectior esse videtur, quia cum privilegium sit lex privata, & lex e non debeat esse obscura, vel captiosa, sed certa & manifesta, nec esset privata, nisi aliquid specialiter indulgeret: profecto sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur, valere possit potius quam perire: maxime cum supradictus C. Papa, qui eidem Paschali e vicino successit, verbis aequioribus usus, determinationem illam prorsus amoverit, ut ambiguitas tolleretur: & quod dicebatur in concessione Paschalis, ut videlicet surrogatio Abbatis sancti Silvani apud Alciaten. in dispositione Abbatis, & fratrum sancti Bertini semper existeret, ipse mutaverit, decernens surrogationem ipsius Abbatis non aliunde, quam de monasterio sancti Bertini faciendam. His igitur diligenter auditis, monasterio sancti Bertini adjudicavimus huiusmodi dignitatem, ut quoties in Alciaten. monasterio Abbatis electio imminet facienda, Alciaten. Monachi de coenobio S. Bertini personam idoneam sibi eligant in Abbatem: ita videlicet, ut tamen monasterium ipsum hac honoris debeat praerogativa gaudere, donec ibidem vigerit observantia regularis, ut idoneae personae inveniantur in illo, qui f possint in Abbatem assumi.

C A P. XXVI.

Dicit, qui dicuntur haeretici manifesti. Secundo qua sint Pedagia, Guidagia, & Salinaria interdicta. Tertio dicitur, quomodo intelligitur praecipuum factum Laico, quod de se conquerentibus in Ecclesiastico foro respondeat. h. d.

Idem Comiti Tolosan. (an. 1215.)

SUPER g quibusdam mandatorum articulis: [& infra. 1] Tua devotio postulavit a nobis, qui sint dicendi haeretici manifesti? Super quo tibi duximus respondendum, illos intelligendos esse manifestos haereticos, qui contra fidem catholicam publice praedicant, aut profitentur, seu defendunt eorum errorem, vel qui coram Praelatis suis convicti sunt, vel confessi, vel ab eis sententialiter condemnati super haeretica pravitate: quorum bona propria confiscantur, & ipsi juxta sanctiones legitimas puniuntur. Praeterea cum Pedagia, Guidagia, Salinaria tibi Legatus interdixerit memoratus, auctoritate Apostolica duximus declarandum illa esse pedagia, salinaria, guidagia interdicta, quae non apparent Imperatorum, vel Regum, vel

a al. contradictorio iudicio. b al. nec de more, vel consuetudine. c conditionaliter. d fuit. e Barr. in l. si finita. f. ex hoc edito. ff. de dam. in festo. f al. quae possint, &c. g Cap. 10. eod. tit. in 4. comp. vide Alberstinum tract. de agnosc. assert. Cathol. & haeret. q. 29.

Lateran. a Concilii largitione concessa, vel ex antiqua consuetudine a tempore, cujus non extat memoria, introducta: [& infra.] Cum autem a Legato receperis in mandatis, ut de te conquerentibus, secundum suum, vel alterius Legati, vel iudicis ordinarii, vel delegati arbitrium, iustitiam exhiberes: hoc taliter intelligendum esse censemus, ut in omni causa, quae ratione personarum, vel rerum, ad Ecclesiasticum forum pertinet, ac super universis capitulis, quae pro pace servanda sunt per dictum Legatum statuta, vel auctoritate Apostolica statuenda, item viduis, pupillis, orphanis, & personis miserabilibus tenearis in iudicio Ecclesiastico respondere.

[1 Tibi a bon. mem. Milone notario nostro tunc temporis Apostol. sed. Leg. factorum apud quosdam dubitatione suborta.]

C A P. XXVII.

Clericus traditur curiae seculari, quia degradatur, seculari potestate praesente, cui denunciatur, ut in suum forum illum recipiat. h. d. usque ad §. pro illo.

Idem Episcopo Parisien.

NOvimus expedire b, ut verbum illud, quod in antiquis canonibus, & in nostro decreto contra falsarios edito continetur, videlicet ut Clericus per Ecclesiasticum iudicium degradatus, seculari tradatur curiae puniendus, apertius exponamus.

Cum enim quidam antecessorum nostrorum super hoc consulti diversa responderint, & quorundam sit opinio a pluribus approbata, ut Clericus, qui propter hoc, vel aliud flagitium grave, non solum damnabile, sed damnosum, fuerit degradatus, tanquam exutus privilegio Clericali, seculari foro per consequentiam applicetur: cum ab Ecclesiastico foro fuerit projectus, ejus est degradatio celebranda seculari potestate praesente, ac pronuntiandum eidem, cum fuerit celebrata, ut in suum forum recipiat degradatum: & sic intelligitur tradi curiae seculari: pro quo tamen debet Ecclesia efficaciter intercedere, ut citra mortis periculum circa eum sententia moderetur.

Iste §. non facit ad titulum, sed ponit gratiam, secundum quosdam.

§. 1. Pro illo vero falsario scelerato, quem ad mandatum nostrum capi fecisti, hoc tibi duximus consulendum, ut in perpetuum carcerem ad agenda poenitentiam ipsum includas, pane doloris, & aqua angustiae sustentandum, ut commissa desinat, & flenda ulterius non committat.

C A P. XXVIII.

Si Papa indulget reo, qui propter absentiam actoris possessionem recuperare non potest, quod ei lapsus anni non noceat, intelligitur haec indulgentia secundum jus commune.

Honorius III. Archiepiscopo Turonen.

DILEcto filio Jacobo Barba: [& infra. 1] Quia te pro causa necessaria tunc absente, possessio tibi tradita causa custodiae, restitui parti adversae non potuit: eidem indulsumus, ut sibi lapsus temporis non obsisteret, quo minus possessionem ipsam recuperare valeret. Quoniam vero tantum temporis ante concessionem ipsius indulgentiae dicitur effluxisse, quod tibi sufficere posset ad verae possessionis effectum, secundum statuta c Concilii generalis: (& infra.) Auctor. praef. declaramus, quod nostrae intentionis non fuit per ipsam indulgentiam jus perimere, quod tibi competit d ex possessione praeterita, vel post reditum tuum competierit ex futura: sibi enim imputare poterit pars adversa, si negligens fuerit in sua iustitia prosequenda, cum absentiae tuae

Lateranen. Concil. sub Alex. III. c. 22. b Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. Degradatio qualiter sit faciendae, vide Concil. Trident. sess. 13. de reform. matr. cap. 4. c Sub Inno. III. cap. 40. d competebar.